

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра хірургії та акушерства

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ

Завідувач кафедри

 Борис КИРИЧКО

(протокол «01» вересня 2025 р. № 1)

РОБОЧА ПРОГРАМА ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

освітньо-професійна програма Ветеринарна медицина

спеціальність 211 Ветеринарна медицина

галузь знань 21 Ветеринарна медицина

рівень вищої освіти другий (магістерський)

факультет ветеринарної медицини

(2020 рік набору, термін навчання 6 років)

ПОЛТАВА

2025-2026 н.р.

Робоча програма переддипломної практики для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Ветеринарна медицина» спеціальності 211 Ветеринарна медицина рівень вищої освіти другий (магістерський)

Мова викладання державна

Розробники:

Киричко Борис, доктор ветеринарних наук, професор
Кулинич Сергій, доктор ветеринарних наук, професор
Кручиненко Олег, доктор ветеринарних наук, професор
Мельничук Віталій, доктор ветеринарних наук, професор
Дмитренко Надія, кандидат ветеринарних наук, доцент
Омельченко Ганна, кандидат ветеринарних наук, доцент
Петренко Максим, кандидат сільськогосподарських наук, доктор філософії з ветеринарної медицини, доцент
Каришева Людмила, старший викладач
Бурда Тетяна, завідувач навчально-наукової лабораторії терапії

Погоджено гарантом освітньої програми «Ветеринарна медицина»

«01» вересня 2025 року Борис КИРИЧКО

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Ветеринарна медицина»

протокол «01» вересня 2025 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти

спеціальності «Ветеринарна медицина» Надія ДМИТРЕНКО

1. Опис практики

Таблиця 1

Опис переддипломної практики

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти 211ВЕТ_мд_2020
Загальна кількість годин	180
Кількість кредитів	6,0
Місце в Індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (курс)	6 (211ВЕТ_мд_2020)
Семестр	12
Вид підсумкового контролю	диференційований залік

2. Мета та завдання практики

Метою переддипломної практики є: підготовка здобувачами вищої освіти індивідуального завдання з усебічного вивчення конкретної проблеми за темою кваліфікаційної роботи, збір та опрацювання практичних і статистичних матеріалів для виконання кваліфікаційної роботи; поглиблення і вдосконалення набутих студентами компетентностей та підготовка їх до трудової діяльності.

Завдання переддипломної практики:

- формування у здобувачів вищої освіти комплексу умінь і навичок, щодо розв'язання складних задач і проблем у сфері ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

- формування вміння працювати з фактичним матеріалом, аналізувати, узагальнювати і використовувати його для написання кваліфікаційної роботи, та набуття навичок роботи за фахом.

3. Передумови для проходження практики

Перелік навчальних дисциплін, які передують проходженню переддипломної практики: іноземна мова (за професійним спрямуванням), українська мова (за професійним спрямуванням), акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин, внутрішні хвороби тварин, епізоотологія та інфекційні хвороби, загальна та спеціальна хірургія, паразитологія та інвазійні хвороби тварин, організація та економіка ветеринарної справи, клінічна біохімія, патологічна анатомія та розтин, спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин.

4. Результати проходження практики

Компетентності:

загальні:

- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел.

- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії.
- ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 9. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- ЗК 13. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 14. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 16. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технології, вести здоровий спосіб життя.
- ЗК 17. Здатність працювати в команді та навички міжособистісної взаємодії.

фахові:

- ФК 1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.
- ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.
- ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.
- ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.
- ФК 5. Здатність застосовувати методи і методики патологоанатомічної діагностики хвороб тварин для встановлення остаточного діагнозу та причин їх загибелі.
- ФК 6. Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.
- ФК 7. Здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.
- ФК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.
- ФК 9. Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.
- ФК 10. Здатність розробляти стратегії безпечного, санітарно-обумовленого утримання тварин.

- ФК 11. Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності.
- ФК 12. Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.
- ФК 13. Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.
- ФК 14. Здатність проводити судово-ветеринарну експертизу.
- ФК 15. Здатність організовувати нагляд і контроль виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження.
- ФК 16. Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.
- ФК 17. Здатність здійснювати маркетинг і менеджмент ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині.
- ФК 18. Здатність використовувати спеціалізовані програмні засоби для виконання професійних завдань.
- ФК 19. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення.
- ФК 20. Здатність організовувати, здійснювати і контролювати документообіг під час професійної діяльності.
- ФК 21. Здатність організовувати роботу відповідно до вимог охорони праці, цивільного захисту.
- ФК 22. Здатність визначати поживність кормів, норми годівлі тварин при різній продуктивності; складати повноцінні раціони, відбирати середню пробу кормів для аналізу та готувати корми для аналізу, оцінювати якість кормів.

Програмні результати навчання:

- ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.
- ПРН 2. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.
- ПРН 3. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.
- ПРН 4. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.
- ПРН 5. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
- ПРН 6. Розуміти сутність процесів виготовлення, зберігання та переробки біологічної сировини.

- ПРН 7. Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.
- ПРН 8. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.
- ПРН 9. Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження.
- ПРН 10. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.
- ПРН 11. Розробляти карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології.
- ПРН 12. Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.
- ПРН 13. Узагальнювати та аналізувати інформацію щодо ефективності роботи ветеринарних фахівців різного підпорядкування.
- ПРН 14. Знати правила та законодавчі нормативні акти щодо нагляду і контролю виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження.
- ПРН 15. Розуміти логічну послідовність дій та вміти оформляти відповідну документацію під час проведення судово-ветеринарної експертизи.
- ПРН 16. Знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.
- ПРН 17. Знати принципи та методи маркетингу і менеджменту ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині.
- ПРН 18. Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.
- ПРН 19. Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.
- ПРН 20. Володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних завдань.
- ПРН 21. Застосовувати знання з охорони праці, цивільного захисту при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності.
- ПРН 22. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною, іноземною мовою у професійній діяльності.
- ПРН 23. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, володіти системою рухових умінь і навичок.

- ПРН 24. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

Таблиця 2

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання	Очікувані результати навчання практики
ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини	володіти ветеринарною термінологією
	знати визначення ветеринарних термінів
ПРН 2. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології	розуміти фізико-хімічні та біологічні процеси, які відбуваються в організмі здорової тварини
	вміти аналізувати зміни біологічних та фізико-хімічних процесів, що відбуваються в організмі тварини за хвороб різної етіології
ПРН 3. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень	вміти визначати клінічні прояви хвороб тварин
	вміти проводити основні лабораторні дослідження біологічних субстратів від хворих тварин
	встановлювати взаємозв'язок між клінічними симптомами хвороби та результатами лабораторних досліджень
ПРН 4. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій	вміти здійснювати пошук необхідної інформації із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних та лікувальних заходів
	вміти проводити аналіз інформації літературних джерел для розроблення діагностичних та лікувальних заходів за хвороб тварин різної етіології
ПРН 5. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин	вміти збирати та аналізувати дані анамнезу
	володіти методами клінічного обстеження тварини
	вміти виконувати лабораторні дослідження біологічних субстратів та аналізувати отримані дані
ПРН 6. Розуміти сутність процесів виготовлення, зберігання та переробки біологічної сировини	знати основні поняття при виготовленні лікарських форм
	володіти способами зберігання біологічної сировини

Програмний результат навчання	Очікувані результати навчання практики
	розуміти взаємодію біологічної сировини з іншими речовинами
ПРН 7. Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення	вміти збирати та аналізувати дані первинної документації, анамнезу, клінічного обстеження з метою встановлення причин виникнення та розповсюдження хвороб тварин
	знати основні джерела забруднення навколишнього середовища відходами тваринництва та засобами ветеринарного призначення
ПРН 8. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності	знати основні вимоги до ведення первинної документації
ПРН 9. Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження	вміти формувати звітну документацію та здійснювати зберігання документації
ПРН 10. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів	вміти проводити аналіз проблемної ситуації
ПРН 11. Розробляти карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології	вміти знаходити сучасне й ефективне рішення проблемної ситуації, аргументувати його та успішно застосовувати на практиці
ПРН 12. Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей	вміти аналізувати результати утримання, годівлі тварин та застосованих методів лікування та профілактики хвороб різної етіології
	володіти основними поняттями виробничих і технологічних процесів у тваринництві
	застосовувати отримані результати для формулювання висновків щодо ефективності профілактичних, лікувальних заходів та виробничих процесів у тваринництві
	розробляти плани карантинних та оздоровчих заходів за хвороб тварин різної етіології
	вміти планувати профілактичні, діагностичні та лікувальні заходи за хвороб тварин різної етіології
	знати та вміти розробляти комплекс профілактичних і ветеринарно-санітарних дій, спрямованих на запобігання виникненню, поширенню та

Програмний результат навчання	Очікувані результати навчання практики
	<p data-bbox="794 208 1417 286">передачі хвороб, спільних для тварин і людей</p> <p data-bbox="794 297 1453 405">проведення просвітницької роботи серед населення щодо правил поводження з тваринами та профілактики зараження</p>
<p data-bbox="225 488 719 696">ПРН 13. Узагальнювати та аналізувати інформацію щодо ефективності роботи ветеринарних фахівців різного підпорядкування</p>	<p data-bbox="794 427 1414 546">вміти виконувати збір та обробку інформації щодо роботи ветеринарних фахівців</p> <p data-bbox="794 557 1445 752">здійснювати інтерпретацію та оцінку професійної діяльності ветеринарних фахівців з метою визначення її результативності та прийняття управлінських рішень для її покращення</p>
<p data-bbox="225 775 708 1070">ПРН 14. Знати правила та законодавчі нормативні акти щодо нагляду і контролю виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження</p>	<p data-bbox="794 775 1453 936">володіти нормативно-правовою базою та практичними вимогами щодо забезпечення безпечності продукції тваринного і рослинного походження</p> <p data-bbox="794 947 1310 1066">розуміти механізми державного контролю та відповідальності за порушення законодавства</p>
<p data-bbox="225 1099 756 1339">ПРН 15. Розуміти логічну послідовність дій та вміти оформляти відповідну документацію під час проведення судово-ветеринарної експертизи</p>	<p data-bbox="794 1099 1321 1218">володіти правилами етапності проведення судово-ветеринарної експертизи</p> <p data-bbox="794 1229 1394 1346">вміти грамотно оформляти експертну документацію відповідно до чинних нормативно-правових вимог</p>
<p data-bbox="225 1357 727 1727">ПРН 16. Знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин</p>	<p data-bbox="794 1368 1458 1447">знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів</p> <p data-bbox="794 1458 1401 1576">знати шляхи ентерального та парентерального введення лікарських засобів</p> <p data-bbox="794 1588 1401 1706">розуміти механізм дії основних лікарських засобів на організм тварин</p>
<p data-bbox="225 1749 730 1951">ПРН 17. Знати принципи та методи маркетингу і менеджменту ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині</p>	<p data-bbox="794 1749 1350 1868">розуміти механізми управління та просування ветеринарних засобів і послуг</p> <p data-bbox="794 1879 1331 1957">вміти організовувати ефективну діяльність ветеринарного закладу</p>
<p data-bbox="225 1973 727 2040">ПРН 18. Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та</p>	<p data-bbox="794 1973 1410 2040">знати основні принципи профілактики занесення та поширення інфекційних</p>

Програмний результат навчання	Очікувані результати навчання практики
добробуту тварин	хвороб тварин
	розуміти та дотримуватись етичних норм лікаря ветеринарної медицини
	знати принципи гуманного утримання та експлуатації тварин
ПРН 19. Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення	знати шляхи профілактики захворювань, правила утримання, годівлі та догляду за тваринами
	вміти пояснювати населенню ризики зооантропонозів
	здійснювати популяризацію принципів гуманного поводження з тваринами та підвищувати обізнаність щодо ветеринарно-санітарних вимог і правил біобезпеки
ПРН 20. Володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних завдань	володіти програмами для ведення документації, обліку, аналізу даних, підготовки звітів і планування роботи
	вміти використовувати електронні бази даних, інформаційні ресурси та цифрові технології для підвищення ефективності виконання професійних завдань
ПРН 21. Застосовувати знання з охорони праці, цивільного захисту при розробці критеріїв прийняття і реалізації управлінських рішень з використанням відповідних методів та принципів у сфері професійної діяльності	вміти виконувати оцінку можливих ризиків і небезпек
	вміти розробляти заходи щодо запобігання виникнення можливих ризиків і небезпек та забезпечення безпечних умов праці
	приймати управлінські рішення з урахуванням принципів безпеки, готовності до надзвичайних ситуацій і дотримання відповідних нормативних вимог у сфері професійної діяльності
ПРН 22. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною, іноземною мовою у професійній діяльності	вміти чітко й грамотно передавати інформацію під час професійного спілкування
	володіти основами ділового листування, складання звітів, документації, наукових текстів
	використовувати іноземну мову для роботи з науковою літературою, професійними матеріалами тощо

Програмний результат навчання	Очікувані результати навчання практики
ПРН 23. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, володіти системою рухових умінь і навичок	вміти здійснювати аналіз отриманих результатів, виконувати їх правильне тлумачення та приймати обґрунтовані рішення
	володіти необхідними практичними та руховими навичками, що забезпечують ефективне виконання професійної діяльності
ПРН 24. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань	вміти аналізувати ситуації, адаптуватися до нових умов, застосовувати нестандартні підходи та приймати обґрунтовані рішення
	володіти здатністю до постійного навчання, професійного розвитку та сприйняття нових ідей і технологій

5. Програма практики

Тема 1. *Аналіз інформаційних джерел за темою кваліфікаційної роботи.*

Вивчення інформаційних джерел щодо організаційного і матеріального забезпечення діяльності підприємства (місця виконання кваліфікаційної роботи), що є важливим для подальшого результативного дослідження детермінованої науково-практичної проблеми.

Тема 2. *Характеристика місця проходження практики.*

Збір фактичного матеріалу щодо об'єкту дослідження та аналіз досліджуваної проблеми. Вивчення проблеми здійснюється на основі:

- характеристики об'єкту досліджень;
- визначення матеріалу та методів досліджень

Тема 3. *Попередні результати власних досліджень.*

Обґрунтування напряму власних досліджень та попередній аналіз їх результатів.

6. Індивідуальні завдання з практики

Кожен здобувач вищої освіти готує доповідь за результатами проходження переддипломної практики, відображеними у звіті.

7. Вимоги до баз практики

Практика студентів факультету ветеринарної медицини Полтавського державного аграрного університету проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програми переддипломної практики здобувачів освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 211 Ветеринарна медицина.

Базами практики можуть бути суб'єкти господарювання, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, фізичні особи, які проводять незалежну професійну діяльність, органи державної влади і місцевого самоврядування, громадські формування, об'єкти структурних підрозділів Університету, а також бази за межами України за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі програм практики.

Переддипломна практика проводиться на базах практики – підприємствах (установах, організаціях тощо), що залучаються для проведення практики студентів, які повинні відповідати наступним вимогам:

- наявність структурних підрозділів, напрям діяльності яких відповідає спеціальності 211 Ветеринарна медицина;
- здатність забезпечити виконання програми практики;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою студентів;
- забезпечення належних умов для проходження практики на виробництві з дотриманням правил і норм безпеки праці, виробничої санітарії відповідно до законодавства;
- надання студентам на час проходження практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмі практики (за згодою керівника підприємства (установи, організації тощо) та за наявності відповідних вакансій);
- надання студентам права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (установи, організації тощо);
- можливість наступного працевлаштування студентів (на загальних підставах, за наявності вакансій).

8. Організація проведення практики

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики здобувачів освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина другого (магістерського) рівня вищої спеціальності 211 Ветеринарна медицина, є:

- розробка робочої програми практики;
- визначення баз практики;
- укладання договорів про проведення практики студентів між Університетом та підприємствами (установами, організаціями тощо);
- розподіл студентів за базами практики;
- підготовка для баз практики інформації про обсяги, зміст, період проведення практики студентів, потреби в обладнанні та матеріалах тощо;
- призначення керівників практики;
- проведення настановчих зборів студентів;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;
- інші заходи.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора Університету. Загальну організацію практики та контроль за її

проведенням в Університеті здійснює керівник виробничої практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників, на факультеті – декан, на кафедрах – завідувачі кафедр.

Заходи, пов'язані з організацією практики студентів, визначаються наказом ректора Університету про проведення практики студентів.

Переддипломна практика студентів проводиться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання здобувачами всіх видів робіт згідно програми практики.

На початку практики керівник підприємства (установи, організації тощо) призначає керівника від бази практики, а також забезпечує проведення здобувачам-практикантам інструктажів з охорони праці, ознайомлення з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі. Кількість здобувачів-практикантів, яка закріплюється за ним, не перевищує десяти осіб.

На здобувачів-практикантів, які проходять практику на підприємстві (установі, організації тощо), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації тощо). За наявності вакантних місць та за відповідності змісту роботи програмі практики, вони можуть бути зараховані на штатну посаду.

Керівник переддипломної практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики здобувачів;
- забезпечує якість проходження практики здобувачів вищої освіти згідно з її програмою;
- контролює своєчасне прибуття здобувачів до баз практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- проводить консультації щодо опрацювання та узагальнення зібраного матеріалу;
- перевіряє щоденники, звіти з практики та оцінює результати її проходження здобувачами;
- подає на кафедру звіт керівника переддипломної практики;
- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Керівник практики від бази практики:

- здійснює безпосереднє керівництво практикою студентів-практикантів згідно з програмою практики;
- знайомить здобувачів-практикантів із правилами внутрішнього розпорядку та контролює їх дотримання;
- повідомляє керівнику практики від кафедри про порушення здобувачем-практикантом трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку;
- контролює ведення щоденника, підготовку звіту здобувачем-практикантом;

- після закінчення практики складає відгук-характеристику на кожного здобувача-практиканта, де дає оцінку проходження практики.

Студенти, які проходять переддипломну практику, зобов'язані:

- з'явитися на настановчі збори з питань проходження практики та звітування за її результатами;

- пройти цільовий інструктаж з охорони праці;

- отримати документи для проходження практики;

- ознайомитися з робочою програмою практики;

- отримати індивідуальні завдання у керівника практики від кафедри;

- своєчасно прибути на базу практики;

- дотримуватися на підприємстві (в установі, організації тощо) трудової дисципліни, правил внутрішнього трудового розпорядку, правил і норм охорони праці, цивільного захисту, пожежної безпеки та дій в надзвичайних ситуаціях;

- виконувати завдання, передбачені програмою практики;

- підготувати звітну документацію з практики;

- своєчасно подати звіт з практики та захисти його перед комісією.

9. Вимоги до звітної документації з практики

Основною звітною документацією є щоденник переддипломної практики (додаток А) та звіт.

Звіт оформляють згідно з вимогами ДСТУ 3008-95 – «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

Мова звіту з переддипломної практики – державна, стиль – науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок, послідовність – логічна.

Пряме переписування у звіті матеріалів із літературних джерел є неприпустимим.

Обсяг звіту з переддипломної практики повинен складати не більше 0,8 авторських аркушів, або 18 сторінок комп'ютерного тексту.

Текст звіту з переддипломної практики набирають на комп'ютері через 1,5 міжрядкові інтервали (29-30 рядків на сторінці), друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм); шрифт текстового редактора – Word Times New Roman, розмір 14 пт. Текст слід друкувати таких розмірів берегів: лівий не менше 25 мм, правий – не менше 10 мм, верхній і нижній не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту однаковою.

Титульна сторінка звіту з переддипломної практики оформляється за єдиним зразком (додаток Б). Наступна сторінка тексту – «Лист оцінювання», третя сторінка – «ЗМІСТ».

Текст основної частини звіту з переддипломної практики поділяють на розділи та підрозділи.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Заголовки розділів слід розташовувати посередині рядка і друкувати великими літерами без крапки в кінці, не підкреслюючи. Заголовки підрозділів слід починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не

підкреслюючи, без крапки в кінці. Заголовки відділяються від тексту зверху і знизу при комп'ютерному наборі двома рядками.

Абзаци в тексті починають відступом, що дорівнює не менше 1,25 см та повинен бути однаковим впродовж усього тексту.

Знаки, літери, символи, позначення, які неможливо ввести із клавіатури, а також математичні і хімічні формули вписуються від руки чорнилом (пастою) чорного кольору.

Помилки, описки і графічні неточності, виявлені у процесі виконання звіту, допускається виправляти підчищенням або з використанням коректора і нанесенням на тому ж місці виправленого тексту (графіки) рукописним способом (чорними чорнилом, пастою, тушшю). Допускається не більше трьох виправлень на одну сторінку.

Пошкодження аркушів, помарки і сліди неповністю видаленого попереднього тексту в роботі не допускаються.

Сторінки слід нумерувати арабськими цифрами, дотримуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті без крапки в кінці, шрифт Times New Roman 12 пт. Титульний лист та зміст включають до загальної нумерації сторінок роботи, номер сторінки не ставлять.

Цифровий матеріал, отриманий під час досліджень, доцільно розміщувати у компактних, забезпечених тематичними підзаголовками і пронумерованих таблицях.

Таблицю розташовують безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання у тексті.

Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами, порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, Таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу.

Таблиця повинна мати назву, яку друкують малими літерами (крім першої великої) і вміщують над таблицею. Назва таблиці має бути стислою і відображати її зміст.

Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під одною, або поруч, або переносючи частину таблиці на наступну сторінку, повторюючи в кожній частині таблиці її головку і боковик.

У разі поділу таблиці на частини допускається її головку або боковик замінити відповідно номерами граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці.

Слово Таблиця __ вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці, над іншими частинами друкують (пишуть) Продовження таблиці _ із зазначенням номера таблиці.

Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення із заголовком. Підзаголовки, що

мають самостійне значення, друкують (пишуть) з великої літери. В кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф вказують в однині.

Горизонтальні та вертикальні лінії, які розмежують рядки таблиці, а також лінії ліворуч, праворуч і знизу, що обмежують таблицю, можна не проводити, якщо їх відсутність не ускладнює користування таблицею. Головка таблиці повинна бути відокремлена лінією від іншої частини таблиці. Висота рядків таблиці – не менше 8 мм.

Графу Номер за порядком до таблиці не включають. Якщо показники, параметри або інші дані необхідно нумерувати, їх порядкові номери вказують у боковику таблиці перед найменуванням.

Одиниці величин вказують або у заголовках, або у підзаголовках. Окрему графу для одиниць не виділяють. Якщо всі параметри, розміщені у таблиці, мають тільки одну одиницю, наприклад, міліметри, то її скорочене позначення (мм) розміщують над таблицею. Якщо графи таблиці містять величини переважно однієї одиниці, але є й показники, виражені в інших одиницях, над таблицею розміщують напис про переважну одиницю, а відомості про інші одиниці дають у заголовках відповідних граф.

Цифри у графах розміщують так, щоб класи чисел у всіх графах були суто один під одним. Числові значення величин в одній графі повинні мати, як правило, однакову кількість знаків після коми. За відсутності окремих даних у таблиці слід ставити тире.

Звіт з переддипломної практики доцільно ілюструвати оригінальними рисунками, що можуть включати макро- і мікрофотографії, графіки, діаграми і схеми.

Ілюстрації можуть мати назву, яку розміщують під ілюстрацією, і порядкові номери. У підписах до мікрофотографій з гістопрепаратів, інвазійних елементів, клітин мікроорганізмів тощо потрібно вказувати метод фарбування (якщо препарат не нативний) і величину збільшення, або на зображення з використанням відповідного програмного забезпечення наноситься масштабна лінійка (наприклад, 10 мкм, 50 мкм, 100 мкм), яка відображає реальний розмір наведеного на зображенні об'єкта. Кількість ілюстрацій повинна бути достатньою для пояснення тексту. Ілюстрації (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотознімки) необхідно розмішувати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання у тексті.

Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією. Якщо рисунок один, його позначають Рисунок 1. Допускається нумерувати ілюстрації в межах розділу. У цьому випадку номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад: Рисунок 1.1.

Посилаючись на ілюстрації, слід писати "... відповідно до рисунка 2" в разі наскрізної нумерації і "... відповідно до рисунка 1.2", за нумерації у межах розділу.

Ілюстрації повинні мати найменування і пояснювальні дані (підрисунковий текст). Слово Рисунок і найменування розміщують після пояснювальних даних і друкують (записують) таким чином:

Рисунок 1.1 – Абсцес у корови в ділянці шії.

Якщо ілюстрації створені не автором, необхідно при поданні їх дотримуватись вимог чинного законодавства про авторські права вставивши відповідне посилання на джерело звідки було взяте зображення.

Порядок викладання матеріалів звіту

Вихідним матеріалом для складання звіту служать записи в щоденнику, а також копії актів експертиз, протоколів, фотографії т інше.

Загальний об'єм звіту повинен складати 15-18 сторінок комп'ютерного тексту.

Порядок викладання матеріалів звіту:

ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ

ЛИСТ ОЦІНЮВАННЯ

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ ЗА ТЕМОЮ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА МІСЦЯ ПРОХОДЖЕННЯ
ПРАКТИКИ

2.1. Характеристика об'єкту досліджень

2.2. Визначення матеріалу та методів досліджень

РОЗДІЛ 3. ПОПЕРЕДНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

3.1.

3.2.

3.3.

Після оформлення матеріали звіту переддипломної практики здійснюють перевірку на оригінальності тексту самостійно здобувачем вищої освіти або Університетом, використовуючи програми, які є у відкритому доступі, крім тих, розробниками яких є фізичні або юридичні особи, зареєстровані на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором / державою окупантом.

Здобувач вищої освіти має подати на кафедру довідковий документ про перевірку матеріалів звіту щодо оригінальності тексту.

Здобувач вищої освіти, що виконав звіт, який має високу, достатню оригінальність тексту, допускається до його захисту.

Здобувач вищої освіти, що виконав звіт переддипломної практики, який має задовільну оригінальність тексту, допускається до захисту за умови надання консультації з боку керівника практики від кафедри.

Здобувач вищої освіти, що виконав звіт переддипломної практики, який має низьку оригінальність тексту, не допускається до її захисту.

Після отримання позитивного результату всі підготовлені аркуші текстових документів звіту переддипломної практики складають у пластиковий швидкозшивач у такому порядку: титульний аркуш, лист оцінювання, зміст, і далі матеріали звіту згідно із змістом. До звіту додається щоденник переддипломної практики, заповнений за формою встановленого зразка.

10. Підведення підсумків практики і оцінювання її результатів

Після закінчення періоду практики студенти звітують про виконання програми практики. До звітної документації відносяться щоденник практики та звіт з практики.

За результатами проходження переддипломної практики здобувачем подається звіт з практики разом зі щоденником на відповідальну кафедру для реєстрації та керівнику практики від кафедри – для перевірки та оцінювання.

У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

Звіт з переддипломної практики захищається здобувачем перед комісією, яка призначена наказом ректора Університету.

За підсумками переддипломної практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік з переддипломної практики виставляється після її закінчення протягом двох тижнів теоретичного навчання чи екзаменаційної сесії головою комісії із захисту звітів з практики.

Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики, внесені до листа оцінювання результатів проходження практики.

Керівником практики від кафедри нарахування балів здійснюється на підставі:

- оцінки результатів проходження практики здобувачем, наданої у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики;
- оцінки якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики.

Комісія із захисту звітів з практики нараховує бали за підсумками презентації здобувачем вищої освіти результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Підсумки переддипломної практики обговорюються на засіданнях кафедр, конференціях, круглих столах та інших заходах, а загальні підсумки – на вчених радах факультету та Університету.

Оцінювання та схема нарахування балів з переддипломної практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри за наступними критеріями.

Схема нарахування балів з переддипломної практики

Критерії оцінювання	Кількість балів
Результати проходження практики студентом, оцінка яких надана у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики	1–40
Якість оформлення і змістовність наповнення щоденника та звіту практики	1–19
Презентація студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії	1–41
Всього	100

11. Політика проходження практики

– щодо термінів проходження та звітування за результатами практики:

Заходи, пов'язані з організацією переддипломної практики студентів, визначаються наказом ректора Університету про проведення практики студентів. Він подається на підпис ректору не пізніше ніж за місяць до початку практики. Відповідальний за його підготовку декан факультету.

Наказом ректора про проведення переддипломної практики студентів визначається: місце та період проведення практики; список студентів; керівники практики від кафедри, відповідно до навчального навантаження науково-педагогічних працівників кафедри; координатор практики зі спеціальності; дата проведення семестрового контролю з практики та терміни звітування за її результатами; посадова особа, на яку покладено загальну організацію практики та контроль за її проведенням на факультеті.

Дата складання семестрового контролю з практики студенту може бути перенесена за наявності обставин, які унеможливають складання у терміни, визначені наказом ректора (розпорядження декана факультету), та за можливості його здійснення згідно графіка освітнього процесу. Перенесення дати складання семестрового контролю з практики здійснюється відповідним наказом ректора Університету (розпорядження декана факультету).

Студенту, який не виконав програму практики з поважної причини, за погодження декана факультету може бути надана можливість повторного проходження практики в період, визначений наказом ректора Університету.

Студент, який не виконав програму практики без поважної причини, відраховується з Університету як такий, що не виконав навчальний план.

– щодо академічної доброчесності:

Здобувачі вищої освіти під час освітньої та наукової діяльності повинні дотримуватися принципів і морально-етичних норм, що містяться у Кодексі про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: дотримання принципів, цінностей і правил академічної доброчесності в освітній та науковій діяльності; ставлення з повагою до усіх

учасників освітньо-наукового процесу; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; самостійне виконання навчального завдання, крім випадків, коли його виконання передбачає участь декількох осіб або правилами виконання відповідних завдань дозволено отримання допомоги від інших осіб, використання допоміжних матеріалів та засобів, мережі Інтернет тощо (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

– щодо оскарження результатів оцінювання:

Студент має право оскаржити результати контрольних заходів за підсумками виконання програми переддипломної практики. Порядок оскарження результатів оцінювання студентів здійснюється відповідно Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.

12. Рекомендовані джерела інформації

Під час виконання звіту з переддипломної практики здобувач вищої освіти може використовувати літературні джерела та інтернет-ресурси. Обов'язковим є використання публікацій керівника кваліфікаційної роботи, викладених у репозитарії Університету (за наявності). Не бажано використовувати підручники та навчальні посібники, перевагу слід надавати статтям у фахових та інших наукових виданнях України та зарубіжним науковим публікаціям.

Додатки

Додаток А

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Студент _____
(вид і назва практики)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет (навчально-науковий інститут) _____
(назва факультету/ІНІ)

Освітньо-професійна програма _____
(назва освітньо-професійної програми)

Спеціальність _____
(код та найменування спеціальності)

Рівень вищої освіти _____
(перший (бакалаврський) / другий (магістерський))

_____ курс, _____ група

Форма здобуття освіти _____
(денна/ заочна)

Керівник практики від кафедри _____
(назва кафедри)

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові керівника практики)

Керівник практики від підприємства (організації, установи, тощо),
_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув на підприємство (в організацію, установу тощо)
« ____ » _____ 20 ____ року

Наказом (розпорядженням) по підприємству (організації, установі тощо) від
« ____ » _____ 20 ____ року № ____ студент зарахований на посаду _____
(назва посади)

(підпис) _____ (посада, прізвище та ініціали керівника підприємства, організації, установи тощо)
М.П.

Вибув з підприємства (організації, установи, тощо)
« ____ » _____ 20 ____ року

(підпис) _____ (посада, прізвище та ініціали керівника підприємства, організації, установи тощо)
М.П.

Календарний графік проходження практики

з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики						Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	6	
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Керівники практики:
від кафедри

(підпис)

(власне ім'я та прізвище)

від підприємства (організації, установи тощо)

(підпис)

(власне ім'я та прізвище)

М.П.

« ____ » _____ 20__ р.

Загальні відомості про базу практики

(назва підприємства, організації, установи тощо)

П.І.П. керівника _____

Форма власності _____

Район _____

Область _____

Місто _____

Адреса _____

Телефон/факс _____

Характеристика бази практики

Висновок керівника практики від кафедри

Кількість балів _____
(цифрами)

Керівник практики від кафедри

_____ (підпис)

_____ (власне ім'я та прізвище)

Висновок комісії із захисту звітів з практики

Кількість балів _____
(цифрами)

Дата захисту звіту з практики « ____ » _____ 20__ року

Оцінка:

за 4-бальною шкалою _____
(словами)

за 100-бальною шкалою, оцінка ЄКТС _____
(цифрами і літерою)

Голова комісії із захисту звітів з практики

_____ (підпис)

_____ (власне ім'я та прізвище)

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра _____

ЗВІТ

з переддипломної практики
студента освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина
спеціальності 211 Ветеринарна медицина
_____ курсу _____ групи другого (магістерського) рівня вищої освіти
денної форми здобуття освіти

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

База практики:

(назва підприємства, установи, організації тощо)

(район, область)

Керівник практики від бази практики:

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики від кафедри:

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Захист звіту відбувся _____
(дата)

Оцінка: за 4-бальною шкалою _____
за 100-бальною шкалою, оцінка ЄКТС _____

Члени комісії: _____

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет ветеринарної медицини

ЛИСТ ОЦІНЮВАННЯ
результатів проходження
переддипломної практики
студента освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина
спеціальності 211 Ветеринарна медицина
_____ курсу _____ групи другого (магістерського) рівня вищої освіти
денної форми здобуття освіти

_____ (прізвище, ім'я, по батькові студента)

Період практики: з «__» _____ 20__ р. по «__» _____ 20__ р.

Види робіт, що підлягають оцінюванню		Максимальна кількість балів	Результат оцінювання	Підпис
Результати проходження практики студентом, оцінка яких надана у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики		40		
Якість оформлення і змістовність наповнення щоденника та звіту практики		19		
Загальна кількість балів, нарахована керівником практики від кафедри (до захисту)		59		
Презентація студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії		41		
Підсумкова оцінка:	кількість балів за 100-бальною шкалою			
	за 4-бальною шкалою			
	оцінка ЄКТС			